Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Fötvös Pál

Cím: Falu a fővárosban
Népszava 1970. nov. 10

Osztályozás

Tárgy 91(439Bp)09

Hely

Idő "1970"

Változó világunk 244

Falu a fővárosban

Főváros, de *községnek* hívják. Főváros — legalábbis annak egy része —, de alig van néhány *emeletes háza*. Sváb községként tartják nyilván, de húszezer lakosa között alig akad néhány *nemzetiségi*. Eredetileg parasztközség, de ma túlnyomó többségében *ipari munkások* lakják. Ipari körzet, ahol a földművelők jóval gazdagabbak, módosabbak, mint általában az ország földművelő vidékein.

Tulajdonképpen lehetne még sorolni a dél-pesti kerületrész, a szegedi országút mellett fekvő Soroksár ellentmondásait, de elég ennyi is...

Soroksár — sár nélkül

— *Sok is az ellentmondásokból, még ezek következményeit is nehéz megértetni esetenként az emberekkel* — vág el minden további felsorolást *Ott Sebő*, a XX. kerületi tanács végrehajtó bizottságának tagja, a lelkes soroksári patrióta, akivel a körzet fejlődéséről, jövőjéről beszélgettünk. A beszélgetés harmadik résztvevője *Várszegi Antal*, az egyik körzeti pártszervezet titkára.

— Az egyik legkiélezettebb dolog volt itt, hogy mióta Pesterzsébethez csatolták a hajdani nagyközséget, az itteni lakosság egy kicsit sanda szemmel figyeli az erzsébeti fejlődést: *nem önző-e az „anyakerület", nem kap-e aránytalanul többet, mint Soroksár?* Még az ottani lakótelep építésekor is megkérdezték, miért nem építenek itt is? Persze, ez naivság, hiszen ennek itt, a város szélén nincsenek meg a feltételei, az utak, a csatornák, messze is vagyunk a belvárostól. *Mások a mi fejlődésünk méretei!*

E fejlődés bizonyítására térképgöngyölegek kerülnek az asztalra. Ott Sebő maga készítette őket. Külön térkép dokumentálja szinte a fejlődés minden részletét, az építkezéseket, a vízvezeték terjedésének útját, a köves járdák építését.

— Ezek a mi dimenzióink — fűzi magyarázatként az ábrákhoz —, s ezekben a méretekben azt tudnánk mondani, hatalmas a fejlődés. Az idegen talán nehezen érzékeli, mit is jelent Soroksáron, hogy az utóbbi évek eredményeképpen ma *a házak kilencven százalékában van folyóvíz*. Itt a térképen araszolva, és ceruzavéggel tudom megmutatni azt is, hogy *mennyi járda épült* a községben, de ez sok-sok kilométert jelent, és amit itt a rajzon fél tenyérrel elfedek, az, amíg megépült, sok utánjárást, szervezést, áldozatos munkát jelentett — és sok pénzt. Soroksár — nevéhez híven — sártenger volt ősztől tavaszig. Ha még mindig kevés is a szilárd burkolatú utunk, a járdákon ma már szinte az egész községet be lehet járni száraz lábbal. *Soroksáron sár nélkül — nagy dolog ez, kérem!*

— Lehet, hogy a nagyobb helyek lakói mosolyogva fogadják, ha azt mondom, hogy az utóbbi években hatalmas a fejlődés a községben, aztán felsorolom: mi épült az utóbbi két esztendőben. *Tizenhat tantermes általános iskola, műszaki áruház, az egyik kieső majorunkban kis ABC-áruház, új, korszerű épületbe költözött a körzeti pártszervezet.* Ezek a soroksári méreteket tekintve nagy dolgok, itt úgy is értékelik az emberek. Különösen a műszaki áruházra büszkék, mert erre még az erzsébetiek is azt mondták, bár csak náluk lenne.

Nagy pénzt szülő föld

Ami egyébként az életkörülmények változását, a szűkebb értelemben vett életszínvonal-emelkedést jelenti, ellentmondásos a kép. Ez a legutóbbi pártaggyűléseken is kiderült. *Emelkedtek ugyan a munkáskeresetek is, de sokan szóvá tették, hogy ezek itt nincsenek arányban a magas termelőszövetkezeti jövedelmekkel.* Van ugyanis szövetkezet, ahol havi közel ötezer forint jövedelem jut egy emberre, s ez bizony jóval magasabb az üzemi kereseteknél. Az emberek könnyen hajlamosak az általánosításra, pedig Soroksár különleges helyzetben van ebből a szempontból is.

— Az itteni termelőszövetkezetek *közel vannak a fővárosi piacokhoz, nagyon kifizetődő a zöldségtermelés.* A néhány száz holdon belterjes kertészeti gazdálkodás folyik, s így telik az erszény. Ennek persze örülni lehet, mégis a különleges helyzet különleges aránytalanságot szült itt, és elég nehéz megmagyarázni, hogy ez korántsincs mindenhol így.

— Az ilyen magas jövedelem különben is csak két-háromezer termelőszövetkezeti tag öröme lehet, mert bár Soroksár valahogy parasztközségként él a köztudatban — ipari körzet. És egyre inkább az, mert *nemcsak a községi beruházások fejlődtek, hanem az ipariak is.* Az utóbbi évek iparfejlesztésének eredménye Soroksáron az 500 embert foglalkoztató *gumigyári telep*, az *Erdért fatelepe*, nagy fejlesztést hajtott végre a *Közúti Gépellátó Vállalat*, és az *Építőipari Gépellátó Vállalat* — hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Az életkörülmények változásának egyik igen érdekes példáját is megemlítik. Egy reprezentatív felmérés szerint Soroksáron *a nyugdíjasok és nyugdíj nélküli háztartásbeliek átlagos havi jövedelme 1240 forint*, ami a korábbi évekhez képest igen nagy emelkedés, és a községben jelentős dolog, hiszen körülbelül kétezer nyugdíjas él itt. Az emelkedésben nagy szerepet játszik, hogy a nyugdíjasok és nyugdíj nélküli háztartásbeliek jó jövedelmi forrása *a közelmúltban létrehozott szociális foglalkoztató üzem.* Itt különféle könnyű munkákkal átlagosan havi 800 forint jövedelemhez juthatnak.

Híres harsonások

Vendéglátóim egyébként éppen egy megbeszélésre készülnek: újjászerveződik a hajdan nagy hírű *soroksári munkásdalárda*. A község fiataljai annyi dicsőséget szereznek mostanában zenei sikereikkel, hogy az idősek se akarnak elmaradni tőlük. Zenei általános iskola működik ugyanis Soroksáron, és messze híresek az ifjú és kevésbé ifjú soroksári fúvós tehetségek. Többen az ország nagy zenekaraiban is játszanak, a község harsonás, kürtös úttörői pedig állandó meghívottjai a különböző rendezvényeknek. A sikereken a régi dalosok is felbuzdultak, nem akarnak kimaradni ők sem a pezsgő zenei életből.

Így a körzet jövőjéről, terveiről már a kerületi tanács elnökétől, *dr. Nagy Ernőtől* hallom:

— *Soroksár legnagyobb gondja, a fejlődés legnagyobb akadálya ma a csatornázás, közművesítés hiánya.* Ez annál is égetőbb, mert a főváros iparfejlesztésére kijelölt egyik körzet a községhez tartozik. Sajnos, ez roppant költséges beruházás lesz, előzetes számítások szerint is 60 millió forint, így nem lehet tudni, mikor kerül rá pénz. És ha már a gondoknál tartunk: nagy probléma, mint mindenütt az országban, a lakáshelyzet — de merem állítani, hogy itt *ezzel szinte egyenrangú a közlekedési nehézségek megoldása.* A jelenleg folyó útépítések és az autóbuszok hiánya miatt ma a községbe ki, vagy onnan bejutni — nem mindennapi vállalkozás. Ebből a szempontból a soroksáriaknak, és az itt húzódó szegedi út autósainak egyaránt nagy öröme: *a következő ötéves tervben sok milliós beruházással három nagy felüljáró is épül a körzetben.*

A következő években a járdák, vízvezeték helyett már ezek lesznek a soroksári méretek is.

Fötvös Pál